

ŞİRKETLER HUKUKU

A. GENEL BİLGİLER

Ortaklığın tanımı esas olarak Türk Borçlar Kanunu'nda (TBK) yapılmaktadır. TBK md. 620'de adi ortaklık düzenlenmiştir. Bu tanım, bütün şirket tipleri için genel bir tanım ortaya koymuştur.

TBK 620: 'Adi ortaklık sözleşmesi, iki ya da daha fazla kişinin emeklerini ve mallarını ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlendikleri sözleşmedir.'

Bu tanımdan yola çıkılarak şirketin 5 unsuru ortaya çıkmaktadır. Bunlar: 1. Kişi, 2. Sözleşme, 3. Sermaye, 4. Ortak Amaç, 5. Aktif İşbirliği (Affectio Societatis).

B. ŞİRKETİN UNSURLARI

1. KİŞİ UNSURU

- Şirket bir kişi topluluğudur. TBK md. 620'den yola çıkarak, bir şirketten bahsedebilmek için en az 2 kişinin varlığından bahsetmek gerekir. Ancak; Türk Ticaret Kanunu (TTK) anonim ve limited şirketlerin tek ortaklı olarak (bir kişi ile) kurulabilmelerine imkân tanımaktadır.

ASGARİ SAYI

- Adi şirket için TBK md. 620/1'e göre en az 2 kişi gerekir.
- Kollektif şirket için en az 2 kişi
- Adi komandit şirket için en az 2 kişi
- Kooperatif için en az 7 kişi
- Anonim şirket için 1 kişi
- Limited şirket için 1 kişi

AZAMİ SAYI

Bazen şirkete ortak olabilecek kişilerin üst sayısı gösterilmiştir. Buna göre limited şirketler için ortak sayısının üst sınırı 50'dir.

- Şirkete hem gerçek hem de tüzel kişiler ortak olabilir.
- Ancak bazı tüzel kişiler şirkete ortak olamaz. Kollektif şirket ortağı tüzel kişi olamaz. Komandit şirkette ise, komandite ortak tüzel kişi olamaz.

- Şirket ortakları için özel bir ehliyet şartı aranmaz. Medeni Kanunun ehliyetle ilişkin hükümleri burada da uygulanır.

2. SÖZLEŞME UNSURU

- Ortaklar arasında bir şirket sözleşmesi bulunmalıdır.
- Şirket sözleşmesi 'birleşme sözleşmesi' içerisinde yer alır.
- Tarafların iradeleri karşılıklı değil, aynı yöndedir. Herkesin şirket kurulmasına yönelik irade beyanı vardır.
- Kurulabilmesi için ortakların sözleşmenin esaslı noktaları üzerinde anlaşması gerekir.
- Yapılışı:
 - Adi şirketlerde sözlü olarak bile yapılabilir
 - Kollektif, komandit, anonim ve limited şirketler ve kooperatiflerde mutlaka yazılı yapılmalıdır.

3. SERMAYE UNSURU

- Sermaye, şirketin ortak amacının gerçekleştirilebilmesi için ortakların getirdiği malvarlığı değeridir.
- Ortakların şirkete getirdiği malvarlığı değerine sermaye payı denir.
- Her ortak sermaye taahhüdünde bulunma yükümlülüğündedir.
- TBK md. 621'e göre 'para, alacak, mal veya emek' olarak sermaye getirilebilir.
- TTK md 127 'de şirkete sermaye olarak getirilebilecek değerleri daha geniş olarak saymıştır.

MADDE 127- (1) Kanunda aksine hüküm olmadıkça ticaret şirketlerine sermaye olarak; a)

Para, alacak, kıymetli evrak ve sermaye şirketlerine ait paylar,

b) Fikrî mülkiyet hakları,

c) Taşınır ve her çeşit taşınmaz,

d) Taşınır ve taşınmazların faydalanma ve kullanma hakları,

e) Kişisel emek,

f) Ticari itibar,

g) Ticari işletmeler,

h) Haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler,

i) Maden ruhsatnameleri ve bunun gibi ekonomik değeri olan diğer haklar,

j) Devrolunabilen ve nakden değerlendirilebilen her türlü değer,

konabilir.

- Şahsi emek, mesleki bilgi ve ticari itibar anonim ve limited şirketlere sermaye olarak getiremez.
- Komandit şirkette, komanditer ortakların Şahsi emek, mesleki bilgi ve ticari itibarı sermaye olarak getirmesi mümkün değildir.

4. ORTAK AMAÇ UNSURU

- Ortakların belli bir amacı gerçekleştirmek için biraraya gelmesidir.
- Amaç, elde edilen geliri paylaşmaktır.
- Ancak kanun koyucu bazı şirketlerde bu genel amacın dışında özel amaçlara da yer vermiştir.
- Kollektif ve adi komandit şirketleri mutlaka ticari bir işletme işletmek için kurulmaları gerekir.
- Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde amacın iktisadi olması yeterlidir.
- Kooperatifler için amaç, üyelerinin ekonomik menfaatlerinin korunmasıdır.

5. AKTİF İŞBİRLİĞİ UNSURU (Affectio Societatis)

- Şirket amacını gerçekleştirmek için ortakların aktif işbirliği içinde olmaları veya şirket amacının gerçekleşmesini engelleyecek davranışlardan kaçınmalarıdır.
- Bu unsur şahıs şirketlerinde daha çok önem taşır.

C. ŞİRKETLERİN TASNİFİ

1. TÜZEL KİŞİLİĞİ OLUP OLMAMASINA GÖRE

Tüzel Kişiliği Olanlar;

Anonim şirket, Kolektif Şirket, Adi Komandit Şti. Limited Şti., Kooperatif, Paylı Komandit Şti.

→ Tacir sıfatı şirket tüzel kişiliğine aittir, ortaklara değil.

→ T. kişiliğe sahip şirketin alacaklıları öncelikli olarak şirkete başvurmalıdır.

Tüzel Kişiliği Olmayanlar;

Adi şirket,

→ Ticari işletme işletirse, Ortaklar tacir.

→ Alacaklılar doğrudan ortaklara başvurabilir.

2. DÜZENLENDİKLERİ KANUN AÇISINDAN ŞİRKETLER

Borçlar Kanunda Düzenlenen Şirketler: Adi Şirket

TTK’da Düzenlenen Şirketler: Kollektif, Komandit, Anonim, Limited Şirketler

Kooperatifler Kanunu’nda Düzenlenen: Kooperatif

Özel Kanunlarda Düzenlenen: Banka ve Sigorta Şirketleri başta olmak üzere faaliyet alanlarının önem ve mahiyeti dolayısıyla çeşitli şirketler özel kanunlarda düzenlenmiştir.

3. ŞAHIS ŞİRKETİ- SERMAYE ŞİRKETİ

MADDE 124- (1) Ticaret şirketleri; kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketlerden ibarettir.

(2) Bu Kanunda, kollektif ile komandit şirket şahıs; anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket sermaye şirketi sayılır.

Sahıs Şirketleri: Adi Ş., Kollektif Ş, Adi Komandit Ş.

Sermaye Şirketleri: Anonim Ş., Limited Ş., Sermayesi paylara bölünmüş komandit Ş.

	Şahıs Şirketi (Adi Ş., Kollektif Ş, Adi Komandit Ş.	Sermaye Şirketi (Anonim Ş., Limited Ş., Sermayesi paylara bölünmüş komandit Ş.)
Kişisel Özellikler	Kişî unsuru baskındır. Şirkete gelen sermayeden daha çok ortakların kişisel özellikleri önemlidir.	Kişilerden çok sahip olunan pay adedi, sermaye, katılım önemlidir.
Borçlardan sorumluluk	Ortaklar şirketin borçlarından dolayı sınırsız sorumlu tutulurlar. (Komanditer ortak sınırlı sorumludur.)	Ortakların şirket borçlarından dolayı sınırlı sorumluluğu vardır. Bu sorumluluk kural olarak şirkete karşıdır.
Şirket Yönetimi	Kişisel özellikler ön planda olduğundan her ortağın yönetim, temsil ve denetim hakkı vardır.	Şirket yönetimi, temsili ve denetimi ortaklarda tarafından değil, organlar tarafından yerine getirilir.
Kararların Alınışı	Kural olarak oy birliği ile karar alınır. Şirket sözleşmesinin değiştirilebilmesi için oybirliği gerekir. Sermaye miktarına bakılmaksızın her ortak eşit oy hakkına sahiptir.	İstisnalar dışında kararlar genellikle oy çokluğu ile alınır.Şirket sözleşmesinin değiştirilebilmesi için ağırlaştırılmış olsa da oybirliği gerekir. Ortakların oy hakları şirketteki sermayelerine göre belirlenir.
Ortakların ölümü, iflası,	Ortakların kişiliği önemli olduğu için birinin ölmesi, iflası veya fiil ehliyetini	Şirketin devamlılığını etkilemez.

ehliyetini kaybetmesi	kaybetmesi şirketin sona ermesine yol açabilir.	
Ortakların Değişimi	Ortakların girmesi, çıkması, pay devretmek oldukça zordur ve kural olarak oybirliğine bağlıdır.	Değişim, girmek, çıkmak, pay devretmek daha kolaydır ve tüm ortakların rızasını gerektirmez.
Rekabet yasağı	Ortakların şirketle rekabet etmesi yasaktır.	Kural olarak rekabet yasağı yoktur.

4. SERMAYE YAPILARINA GÖRE ŞİRKETLER

Basit sermayeli: Adi şirket, kolektif şirket, komandit şirket.

Esas (belirli) sermayeli: Anonim Şirketi., Limited şirketi

Sabit sermayeli: Adi şirket, kolektif şirket, komandit şirket, anonim şirket ve limited şirket

Değişir sermayeli: kooperatif.

Kayıtlı sermayeli: Anonim Şirket

5. ORTAKLARIN SORUMLULUĞU AÇISINDAN ŞİRKETLER

Ortaklık borçlarından dolayı ortakların sorumluluğu açısından yapılan ayrımdır.

○ **Doğrudan- Dolaylı Sorumluluk**

Tüzel kişiliği bulunmayan adi şirketlerde alacaklıların doğrudan ortaklara başvurması mümkündür.

Tüzel kişiliği olan şirketlerde şirket ortakları, şirketin üçüncü kişilere karşı borçlarından dolaylı olarak (ikinci dereceden) sorumludur. Yani alacaklı önce tüzel kişiliğe başvurur.

Alacaklılar ortaklara ancak alacağın şirketten tahsil imkânı kalmamışsa başvurabilir.

Kolektif şirket ortakları ve komandit şirket ortakları dolaylı sorumludur.,

!!! Anonim ve limited şirketlerde şirketin alacaklılarının ortaklara doğrudan veya dolaylı olarak başvurma hakkı yoktur.

○ **Sınırlı-Sınırsız Sorumluluk**

Sınırsız Sorumluluk: Ortaklar şirket borçlarından dolayı, tüm malvarlıkları ile sorumludur.

Adi şirket ve kolektif şirkette tüm ortaklar, komandit şirketlerde ise komandite ortakların sorumluluğu sınırsızdır.

Sınırlı Sorumluluk: Ortakların sorumluluğu belirli miktar ile sınırlıdır. Anonim ve Limited şirketlerin tüm ortakları ve komandit şirkette komanditerlerin sorumluluğu şirkete getirmeyi taahhüt ettikleri sermaye miktarı ile sınırlıdır.

ADİ ŞİRKET

TBK 620: ‘(1)Adi ortaklık sözleşmesi, iki ya da daha fazla kişinin emeklerini ve mallarını ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlendikleri sözleşmedir.

(2) Bir ortaklık, kanunla düzenlenmiş ortaklıkların ayırt edici niteliklerini taşııyorsa, bu bölüm hükümlerine tabi adi ortaklık sayılır.’

→ Şirket kavramının temelini oluşturur.

1. Unsurları:

→ En az 2 kişi ile kurulur.

→ Bu kişilerin ortak bir amaca ulaşmak amacıyla emeklerini ve mallarını birleştirmesi yönünde bir sözleşmenin varlığı gerekir.

→ Şirket sözleşmesi kanunla düzenlenmiş şirketlerin ayırt edici özelliklerini taşımamalıdır. (Yani diğer şirket tiplerinin özelliklerini barındırmıyor olmalı.)

2. Özellikleri

- Şahıs şirkettir, tüzel kişiliğı bulunmaz.
- Tacir sıfatı ortaklara aittir.
- Ortaklar 1. Dereceden, doğrudan sınırsız, müteselsil sorumludur.
- Ortaklar sermaye üzerinde, el birliğı şeklinde maliktir. Fakat isterlerse paylı mülkiyeti seçebilirler.
- Kuruluş şekle tabi değildir.

3. Kuruluşu

Adi şirket kanunen yasak olmayan her türlü konuda faaliyet göstermek amacıyla kurulabilir. Şirketin kuruluşu sözleşme üzerinedir. Sözleşme için herhangi bir şekil şartı belirlenmemiştir. Taraflar iradi şekil kararlaştırabilir.

Şirket sözleşmesinde şekil serbestisi olsa bile, şekle bağı bir işlemin şirket sözleşmesinde yer alması durumunda, o işlem bakımından şekil şartına uyulmalıdır. Örneğin, ortaklığa tapuya kayıtlı bir taşınmaz sermaye ile getiriliyorsa, söz konusu taşınmazın devri söz konusuysa, bu devir işlemini şekil şartına uyarak (resmi şekil) yapmanız gerekmektedir.

4. Ortaklar Arası İç İlişki

İç ilişki, ortakların kendi aralarındaki ilişkidir. Dış ilişki ise, şirketle üçüncü kişiler arasındaki ilişkilerdir. Bu ilişkinin içine sermaye koyma borcu, kar ve zararın paylaşımı, şirketin yönetimi ve denetimi gibi konular girer.

I. Ortakların Hakları ve Borçları

a. Sermaye Koyma Borcu

TBK m 621: ‘Her ortak, para, alacak veya başka bir mal ya da emek olarak, ortaklığa bir katılım payı koymakla yükümlüdür.’

Sermaye payı olarak getirilebilecekler: nakit, mal, emek.

Aksi kararlaştırılmadıkça, sermayenin adi şirketin amacının gerektirdiği nitelikte ve birbirine eşit olması gerekir. Kural: birbirine eşit ve şirket amacını gerçekleştirmeye elverişli sermaye getirilmesi

Adi şirketlerde ortağın sermaye koyma borcunu yerine getirmemesi halinde, borcun yerine getirilmesi adi şirket yönetimi tarafından talep edilebilir.

Bir ortak, diğer ortağa karşı sermaye koyma borcunu yerine getirmesi için dava açabilir.

b. Kâr ve Zarara Katılma

TBK m 622: ‘Ortaklar, niteliği gereği ortaklığa ait olan bütün kazançları aralarında paylaşmakla yükümlüdürler.’

MADDE 623- ‘Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa, her ortağın kazanç ve zarardaki payı, katılım payının değerine ve niteliğine bakılmaksızın eşittir.

Sözleşmede ortakların kazanç veya zarara katılım paylarından biri belirlenmişse bu belirleme, diğerindeki payı da ifade eder.

Bir ortağın zarara katılmaksızın yalnız kazanca katılacağına ilişkin anlaşma, ancak katılma payı olarak yalnızca emeğini koymuş olan ortak için geçerlidir.’

- Ortaklar kar ve zarar katılmakla yükümlüdür.
- Nasıl paylaşım yapılacağına dair sözleşmeye bakılır. Burada bir hüküm varsa kar ve zarar buna göre paylaşılır. Ancak sözleşmede hüküm yoksa kar ve zarar eşit olarak paylaşılır.
- Kural olarak, bütün ortaklar zarara katılmak zorundadır. Ancak şirket sözleşmesinde hüküm varsa, emeğini sermaye olarak getiren ortağın zarardan muaf tutulması mümkündür.

c. Rekabet Yasağı

MADDE 626- Ortaklar, kendilerinin veya üçüncü kişilerin menfaatine olarak, ortaklığın amacını engelleyici veya zarar verici işleri yapamazlar.

- Yasağa aykırı hareket eden ortaklar bundan doğan zararı karşılamakla yükümlüdür.

d. Denetleme Hakkı

MADDE 631- Yönetim yetkisi olmasa bile, her ortağın, ortaklığın işleyişi hakkında bilgi alma, defter ve kayıtlarını inceleme, bunlardan örnek alma ve mali durumu hakkında özet çıkarma hakkı vardır.

Aksine sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.

- Yönetim yetkisine sahip olsun ya da olmasın ortaklardan her birinin denetleme yetkisi bulunmaktadır.

II. Adi Şirketin Yönetimi

- Sözleşmede aksine hüküm bulunmadıkça, ortaklardan her biri yönetici sıfatına sahiptir.
- Şirketi yönetmek ortaklar açısından hem bir hak hem de bir yükümlülüktür.
- Yönetim hakkı sadece olağan kararları kapsamaktadır. Olağan işler, şirketin günlük rutin işleridir.
- Olağandışı işlerde, ortakların oybirliği gerekir. Ancak gecikmesinde sakınca bulunan işlerde yöneticilerden her biri yetkilidir.
- Olağan/olağanüstü karar ayrımı şirketin faaliyet alanına göre farklılık gösterir. Genel olarak, bir ortaklığın, yapısına, niteliğine ve işletme konusuna göre sürekli yapageldiği ve özellikle gündelik işler olağan, bunun dışındakiler olağanüstüdür.
- Adi şirkette yönetim görevi ortaklardan birini veya birkaçına bırakılabileceği gibi, ortaklar dışında bir 3. Kişiye de verilebilir. (Ama kural her ortağın yönetici olmasıdır.)
- İtiraz Hakkı: Yönetici ortağın yaptığı işlemlere diğer yönetici ortakların itiraz hakkı vardır. İtiraz hakkı sadece yönetici ortağa tanınmış bir haktır. Yönetici sıfatına sahip olmayan ortağın itiraz hakkı yoktur. Bir işleme itiraz edilmesi o işlemin yapılmasına engel olur. Bu durumda işlemin yapılabilmesi için ortakların kararına ihtiyaç vardır. İtiraz hakkı sadece olağan kararlar açısından söz konusudur. Olağanüstü kararların yönetim hakkına sahip olsun veya olmasın bütün ortakların oybirliği ile alınması gerekir.
- İtiraz hakkının kullanılması bir şekil şartına bağlı değildir. Ancak itirazın işlemin tamamlanmasından önce yapılması gerekir.
- Sözleşmede veya kararda ücret ödenmesi kararlaştırılmış ise, yönetici ücret isteme hakkına sahiptir.
- Yönetici ortaklar şirket işlerini görürken özen gösterme borcu altındadır.
- Özen yükümünün derecesi bakımından yöneticinin ücret karşılığında çalışıp çalışmadığına bakılır. Yönetim işi bakımından ücret alıyorsa, vekalet hükümlerine göre

(vekil gibi) sorumlu olacaktır. Bu durumda objektif ölçüde özen borcu vardır. Yönetici ortak ücret almıyor ise, sübjektif ölçüt vardır. Yöneticinin kendi işlerinde göstereceği özene bakılır.

- Yönetici yılda en az 1 defa hesap vermek ve kâr payı dağıtmak zorundadır.
- Yönetim yetkisi şirket sözleşmesi ile verildiyse, yetki sözleşmenin değiştirilmesiyle her zaman kaldırılabilir veya sınırlandırılabilir. Sözleşme değişikliği ortakların oybirliği ile yapılır. Oybirliğinin sağlanamadığı hallerde yönetim yetkisi ancak haklı sebeplerin varlığı halinde sınırlandırılabilir ya da kaldırılabilir.

III. Ortaklar Arasındaki Değişiklikler

- Yeni ortak alınması, , çıkma ve çıkarılma.
- Ortakların değişikliği şirket sözleşmesinin değişmesini gerektirir. Bu da oybirliği ile olur. (Aksi kararlaştırılabilir.)

- **Yeni ortak alınması**

MADDE 632- Ortaklığa, yeni bir ortak alınması, bütün ortakların rızasına bağlıdır. Ortaklardan biri tek taraflı olarak bir üçüncü kişiyi ortaklıktaki payına ortak eder veya payını ona devrederse, bu üçüncü kişi ortak sıfatını kazanamaz.

- **Çıkma/Çıkarılma**

MADDE 633- Bir ortağın fesih bildiriminde bulunması, kısıtlanması, iflası, tasfiyedeki payının cebrî icra yoluyla paraya çevrilmesi veya ölmesi hâlinde, sözleşmede ortaklığın diğer ortaklarla devam edeceğine ilişkin bir hüküm varsa, bu durumlardan biri gerçekleştiğinde, o ortak veya temsilcisi ya da ölen ortağın mirasçısı ortaklıktan çıkabilir veya diğer ortaklar tarafından yazılı olarak yapılacak bir bildirimle ortaklıktan çıkarılabilir.

Çıkarılmak için:

- Bir ortağın fesih bildiriminde bulunması
- Kısıtlanması
- İflası
- Tasfiyedeki payının cebrî icra yoluyla paraya çevrilmesi
- Ölmesi

MADDE 634- Bir ortağın ortaklıktan çıkması veya çıkarılması durumunda payı, diğer ortaklara payları oranında kendiliğinden geçer.

Madde 635: Ortaklık sıfatının sona erdiği tarihte, ortaklığın malvarlığı, borçlarını karşılamaya yetmezse, çıkan veya çıkarılan ortak, payına düşen borç tutarını, zarara katılmaya ilişkin düzenlemeler çerçevesinde diğer ortaklara ödemekle yükümlüdür.

MADDE 636- Çıkan veya çıkarılan ortak, ortak olduğu dönemde henüz sonuçlanmamış işlerden doğan kâra veya zarara katılır.

Ortaklık sıfatı sona eren kişi, o hesap yılı sonu itibarıyla, tamamlanmış olan işler sebebiyle varsa ortaklıktan kendisine düşecek kâr payını; devam eden işler hakkında da gerekli bilgiyi isteyebilir.

5. Ortaklar Arası Dış İlişki

• Ortaklığın Temsili

Adi şirketin tüzel kişiliği bulunmadığından şirketin temsili mümkün değildir.

Ortaklar şirketi değil ancak diğer ortakları temsil edebilir.

MADDE 637- Kendi adına ve ortaklık hesabına bir üçüncü kişi ile işlemde bulunan ortak, bu kişiye karşı bizzat kendisi alacaklı ve borçlu olur.

Ortaklardan biri, ortaklık veya bütün ortaklar adına bir üçüncü kişi ile işlem yaparsa, diğer ortaklar ancak temsile ilişkin hükümler uyarınca, bu kişinin alacaklısı veya borçlusu olurlar. Kendisine yönetim görevi verilen ortağın, ortaklığı veya bütün ortakları üçüncü kişilere karşı temsil etme yetkisi var sayılır. Ancak, temsil yetkisine sahip yönetici ortağın yapacağı önemli tasarruf işlemlerine ilişkin yetkinin, bütün ortakların oybirliğiyle verilmiş olması ve yetki belgesinde bu hususun açıkça belirtilmiş olması şarttır.

• Ortakların Sorumluluğu

MADDE 638- Ortaklık için edinilen veya ortaklığa devredilen şeyler, alacaklar ve aynı haklar, ortaklık sözleşmesi çerçevesinde elbirliği hâlinde bütün ortaklara ait olur.

Ortaklık sözleşmesinde aksine bir hüküm bulunmadıkça, bir ortağın alacaklıları, haklarını ancak o ortağın tasfiyedeki payı üzerinde kullanabilirler.

Ortaklar, birlikte veya bir temsilci aracılığı ile, bir üçüncü kişiye karşı, ortaklık ilişkisi çerçevesinde üstlendikleri borçlardan, aksi kararlaştırılmamışsa müteselsilen sorumlu olurlar.

→ Adi şirkette ortaklar şirket borçlarından birinci derecede, şahsen, müteselsilen ve tüm malvarlıkları ile sınırsız sorumlu olurlar.

6. Adi Şirketin Sona Ermesi

→ Kendiliğinden sona erme sebepleri ve iradi sona erme olarak ikiye ayrılır.

Kendiliğinden sona erme (İnfisah)

- Ortaklık sözleşmesinde öngörülen amacın gerçekleşmesi veya gerçekleşmesinin

imkânsız duruma gelmesiyle.

- Sözleşmede ortaklığın mirasçılarla sürdürülmesi konusunda bir hüküm yoksa, ortaklardan birinin ölmesiyle.
- Sözleşmede ortaklığın devam edeceğine ilişkin bir hüküm yoksa, bir ortağın kısıtlanması, iflası veya tasfiyedeki payının cebri icra yoluyla paraya çevrilmesiyle
- Ortaklık için kararlaştırılmış olan sürenin bitmesiyle.

İradi Sona Erme (Fesih)

- Bütün ortakların oybirliğiyle karar vermesiyle.
- Ortaklık sözleşmesinde feshi bildirme hakkı saklı tutulmuş veya ortaklık belirsiz bir süre için ya da ortaklardan birinin ömrü boyunca kurulmuşsa, bir ortağın fesih bildiriminde bulunmasıyla.

MADDE 640- Ortaklık, belirsiz süre için veya ortaklardan birinin ömrü boyunca sürmek üzere kurulmuşsa, ortaklardan her biri, altı ay önceden fesih bildiriminde bulunabilir.

Fesih bildirimini, dürüstlük kurallarına aykırı olarak ve özellikle uygun olmayan bir zamanda yapılamaz. Fesih bildirimini, ancak hesap yılı sonunda hüküm ifade eder.

Sözleşmede öngörülmüş olan sürenin bitiminden sonra ortaklık, ortakların örtülü iradesiyle sürdürülürse, belirsiz süreli ortaklığa dönüşür.

- Haklı sebeplerin bulunması hâlinde, her zaman başkaca koşul aranmaksızın, fesih istemi üzerine mahkeme kararıyla.

Tasfiye

Adi şirketi sona erdiren sebeplerin gerçekleşmesi ile birlikte şirket tasfiye aşamasına geçer. Şirket yöneticilerinin yönetim yetkisi sona erer.

MADDE 644- Ortaklığın sona ermesi hâlinde tasfiye, yönetici olmayan ortaklar da dâhil olmak üzere, bütün ortakların elbirliğiyle yapılır. Ancak, ortaklık sözleşmesinde, ortaklardan biri tarafından kendi adına ve ortaklık hesabına belirli bazı işlemlerin yapılması öngörülmüşse, bu ortak, ortaklığın sona ermesinden sonra da o işlemleri tek başına yapmak ve diğerlerine hesap vermekle yükümlüdür.

Ortaklar, tasfiye işlerini yürütmek üzere tasfiye görevlisi atayabilirler. Bu konuda anlaşamamaları hâlinde, ortaklardan her biri, tasfiye görevlisinin hâkim tarafından atanması isteminde bulunabilir.

Tasfiye görevlisine ödenecek ücret, sözleşmede buna ilişkin bir hüküm veya ortaklarca oybirliğiyle verilmiş bir karar yoksa tasfiyenin gerektirdiği emek ile ortaklık malvarlığının

geliri göz önünde tutularak hâkim tarafından belirlenir ve ortaklık malvarlığından, buna imkân bulunamazsa, ortaklardan müteselsilen karşılanır.

Tasfiye usulüne veya tasfiye sonucunda her bir ortağa dağıtılacak paya ilişkin olarak doğabilecek uyuşmazlıklar, ilgililerin istemi üzerine hâkim tarafından çözüme bağlanır.

MADDE 643- Ortaklığın borçları ödendikten ve ortaklardan her birinin ortaklığa verdiği avanslar ile ortaklık için yaptığı giderler ve koymuş olduğu katılım payı geri verildikten sonra bir şey artarsa, bu kazanç, ortaklar arasında paylaşılır.

Ortaklığın, borçlar, giderler ve avanslar ödendikten sonra kalan varlığı, ortakların koydukları katılım paylarının geri verilmesine yetmezse, zarar ortaklar arasında paylaşılır.

Zamanaşımı

Bir ortaklıkta, ortaklık sözleşmesinden doğan ve ortakların birbirleri veya kendileri ile ortaklık arasındaki; bir ortaklığın müdürleri, temsilcileri, denetçileri ile ortaklık veya ortaklar arasındaki alacaklar, 5 yıllık zamanaşımına tabidir.